

Po Jugoslaviji

Predsednik vlade Cvetkovič in zunanji minister dr. Markovič pri Hitlerju. Voditelj Nemčije in državni kancler Hitler je sprejel 14. februarja v navzočnosti nemškega zunanjega ministra Ribbentropa jugoslovanskega predsednika vlade Cvetkoviča in zunanjega

ministra Cincar Markoviča v svoji vili Berghof pri Salzburgu. Razgovori o vprašanih skupnih koristih so potekali v duhu zgodovinskih prijateljskih odnošajev med obema državama.

*

Predsednik dr. Kulovec v Mariboru

V soboto in nedeljo je predsednik JRZ za Slovenijo minister dr. Kulovec obiskal Maribor. V soboto zvečer so člani organizacije JRZ v Mariboru napolnili dvorano bivše Zadržne gospodarske banke, da poslušajo besede našega političnega voditelja. Dr. Kulovec je najprej omenil odmev, ki ga je njegov poziv k medstrankarskemu pomirjenju, izrečen na celjskem zborovanju, vzbudil pri političnih nasprotnikih. Služiti splošno narodnim in splošno državnim vrednotam, je dolžnost, od katere ni nikdo odvezan, ne posameznik, še manj pa politične skupine in organizacije. Za splošne narodne in državne koristi nosi odgovornost v prvi vrsti organizacija, ki zastopa večino naroda. Legitimacijo, in to zgodovinsko legitimacijo slovenskega naroda imamo mi, da ga zastopamo v njegovem domačem političnem in državnem življenju. Pa tudi manjšinske skupine se morajo dvigniti nad ozke strankarsko-politične spore na raven splošno narodnih razgledov ter pomagati ustvarjati splošno narodne in državne vrednote.

Silno se motijo, je poudaril dr. Kulovec, ki gledajo v mojem prizadevanju za pomirjenje v političnem življenju in za podpiranje večinske stranke v splošno narodnih in državnih ozirih našo slabost. Če smo govorili o pomirjenju, je to bolj dokaz, da se zavedamo vse svoje odgovornosti. Prav zato, ker vemo, da smo močni, zelo močni, ker so naše vrste enotne, prav radi tega smo vsemu narodu pokazali našo polno odgovornost in poklicali vse k pomirljivosti. Prav radi tega smo podčrtali dejstvo, da so stvari, ki se visoko dvigujejo nad ozki krog strankarskih teženj manjših ali večjih skupin, ki pa niso narod. Mi smo rekli svojo besedo. Ker se zavedamo svoje moči, hočemo biti lojalni in pravični! Pred zgodovino ne bomo mi nosili odgovornosti, če se del naroda iz strankarsko-političnih razlogov ne bo hotel dvigniti višje, če bo napačno tolmačil naše cilje in namene in s tem tolažil vest.

Zatem je dr. Kulovec zopet podčrtal za-

hteve slovenskega naroda po samoupravi, po slovenski banovini in izjavil, da slovenski narod ne bo prenehal s svojim političnim bojem za široko samoupravo, za banovino Slovenijo, dokler si je ne bo izvojeval.

»To je naše načelno stališče. Toda pri tem poudarjam, da smo Slovenci vedno imeli razumevanje za prednost in nujnost neodložljivih splošnih državnih problemov. Če smo tako delali v rednih časih, toliko bolj bomo tako delali v današnjih časih evropske in svetovne vojne.«

Prosvetni minister dr. Miha Krek je v svojem govoru zanimivo in poljudno razpravljalo o važnejših vprašanih zunanjih politike naše države. Dal je potrebna in zadovoljujoča pojasnila o obisku ministra predsednika Dragiša Cvetkoviča in zunanjega ministra dr. Cincar Markoviča v Nemčiji pri najvišjih činiteljnih nemške države. Ta obisk je bil dokaz in nova potrditev tradicionalnega prijateljstva med obema državama. Dr. Krek je poudaril potrebo sloge in neomajne discipline v sedanjih resnih časih. Če bo naš narod v sedanjih težkih časih složen in discipliniran, bo v bodočem novem redu nadaljeval

Zbor mladine JRZ v Mariboru

Zadnje nedeljo dopoldne je bila v dvorani Zadržne banke v Mariboru seja banovinskega odbora JRZ, katere so se udeležili gg. ministri: dr. Fran Kulovec, dr. Miha Krek in Franc Snoj, senatorji, večje število bivših poslancev, mariborski g. župan dr. Juvan, oba sreska načelnika in mnogo odposlancev iz vse Slovenije. Seja je začela s petjem državne himne, nato je imel predsednik g. Smersu pozdravni govor, v katerem je poudaril, da gradi mladina JRZ svoje delo po načelih za dobro naše ljubljene skupne domovine pod narodno dinastijo Karadjordjevičev. Spomnil se je s toplimi besedami rajnega dr. Korošca, kateremu so zaklicali vsi prisotni trikratni: Slava!

Sprejeti sta bili vdanostni brzojavki kralju ter knezu namestniku in odposlani pozdravni brzojavka g. banu.

Burno pozdravljen od vseh navzočih je minister g. dr. Kulovec v svojem govoru v uvalu poudarjal pomen organizirane mladine za narod, za državo in posebno za politično organizacijo.

Potem je govoril bviši minister g. Franc Snoj o javnem delu mladine in o vprašanih, ki se danes postavljajo pred mlade ljudi.

Tajnik JRZ g. Marko Kranjc je podal silno zanimivo sliko o dnevnem tisku v Sloveniji.

O organizaciji mladine JRZ je govoril tajnik banovinskega odbora g. Slavko Češnovar

Tudi črnici imajo svoj tisk. Angleško »Times« so prinesle odgovor na vprašanje, ali obstoje posebni listi, ki jih pišejo in izdajajo črnici, oziroma, ali obstojajo samo taki listi, ki jih pišejo beli ljudje s posebnim ozirom na črnice. Odgovor se glasi, da imajo črnici svoje liste in sploh svoj tisk. Vsega so zasledili 600 »črni« listov. Njihova naklada se suče med 7 in 200.000 izvodov. Najmočnejši črnski list je »The Crisis«, ki izhaja v Njujorku v 190.000 izvodih. Bostonski »Quadrant« se tiska v 80.000 izvodih. V uredništvih so večinoma sami črnici, ponekod pa tudi belci. Nekaj črnski list izdajajo sami kuharji, pristaniški delavci, šoferji, nosači in podobno. Najvplivnejši časnikar med črnici je William Monrey Troter,

Podkrajški Judež

7

»Močnih je še drugih tudi dosti v fari.«
 »Pa nobenega takega, ki bi bil za to delo. Ti si sam, nimaš nikogar svojega... hehehe, na denar pa si in za svetnika bi se tudi rad napravil.«
 »Kdo to pravi?« se je Judež razburil.
 »Ljudje... in ljudje pravijo, da se boš ti oglašil za grobarja. Župan me je prosil, naj te vprašam.«
 »Župan? Nadvornik? Kako pa se je ta mene spomnil?«
 »Hehehe, Julka mu je to misel dala, Julka. Je rekla, da bi ti bil zato.«
 »Kaj? Kaj? Julka? Tega ne verjamem.« je govoril Judež. »Naj svojega brata vpraša, če bi ta hotel!«
 »Hahaha, Petra — kodi pa misliš? Županov Peter? Ta se ne sme v nevarnost podajati. Kdo bi pa potem bil za župana, ko starega ne bo več? Hahaha!« se je smejal Migeč na ves glas.
 »Mene pa bi radi spravili v nevarnost, kajne? Zame ni škoda, kaj?« je sikal Judež skozi zobe.
 »Ba-ba-ba! Zate ni nevarnosti — kopriva ne pozebe, je rekla nadvorska Julka.«
 »Lažeš, lump!«
 »Če meni ne verjameš, kar pojdi gor pa jo vprašaj!... Hehehe!«

»Ti satan — ubil te bom!«
 »Oho, mene nikar! Nadvorsko daj, če hočeš! Jaz ti le ponavljam, kar je ona rekla.«

Judež je umolknil, vse telo mu je drhtelo.

Migeč pa je hujskal naprej:

»Nadvorska pravi, da so moški vsi strahopetci; n eden si ne upa, da bi tisto malo svojega življenja tvegalo, ko itak vse vkup piškavega oreha ni vredno. Če te je kaj fanta, si lahko zaslužiš čast in denar... in če se koz na ležeš in umreš, pa svoji ljubici lahko kaj zapišeš.«

Judež je starega satana pogledal s tako divjim pogledom, da se je ta rajši pobral in izgubil. Hudobno se je režal, ko je švedral nazaj. Ko je bil že dovolj daleč, je na svoje orglice zaigral žalno koračnico, kakor jo godijo pogrebni igrajo. Njegov namen ni bil, da bi Judež pregovoril, naj se prime grobarskega dela; s svojim hudobnim govorjenjem ga je le hotel nahujskati, da bi se mrzel vso faro in vse ljudi, Julko pa še posebej; tako je upal, da se bo zopet povrnil k njemu.

Toda dosegel je ravno nasprotno od tega, kar je mislil.

Judež je šel počasi proti domu. Vso noč ni zatisn očesa, vso noč in ves naslednji dan — bila je sobota — je premišljeval. Proti večeru je šel na faro in v cerke. Kaplan je bil v spovednici. Le nekaj starih ženic se je plazilo po mračni cerkvi. Judež je pokleknil k spovednici in je s posebno pobožnostjo opravil spoved.

In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer“-jev križ. „Bayer“-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer“-jevega križa!

Oglaš. zag. pod št. št. 7207 od 23. marta 1940.

z lepim življenjem v veliki in močni Jugoslaviji! Naša vlada bo nadaljevala svojo dobro preizkušeno politiko miru in popolne nevtralnosti v sedanji vojni. Naša država hoče ohraniti prijateljstvo z vsemi velikimi in manjšimi sosedi.

O nalogah organizacije mlade JRZ je govoril g. Jože Melaher.

Zaključno besedo je povedal slovenski mladini minister dr. Krek.

Novice iz domačih krajev

Ban izročil pisatelju F. S. Finžgarju visoko odlikovanje. Ban dr. Natlačen je izročil 15. februarja pisatelju F. S. Finžgarju z nagovorom red Jugoslovanske krone II. razreda in darilo banovine ter slovenskih avtonomnih občin kot narodni dar in izraz priznanja ob 70 letnici in 50 letnici književnega dela. Slavljenec se je ganjen zahvalil za počastitev, spominjajoč se v svojem govoru razmer v prejšnji tuji državi. Z občutjem, da smo sedaj zares v narodni državi, sprejema to odlikovanje v imenu vseh slovenskih kulturnih delavcev, tudi tistih, ki so pred nami v trudu in boju, v bedi in zaničevanju postavljali temelje slovenski umetnosti in narodni kulturi.

Nova predstojništva v jugoslovanski kapucinski provinci. Provincijal s sedežem v Celju je p. Mavricij Teraš; definatorji so: p. Odilo Mekinda, p. Joahim Ferk, p. Alojzij Novak, p. Edvard Vogrin. Gvardijani v slovenskih samostanih so: v Celju p. Joahim Ferk, v Studencih pri Mariboru p. Edvard Vogrin, v Ptujju p. Frančišek Lončar, v Krškem p. Avrelj Šerik, v Škofji Loki p. Rafael Bogataj. Vikarji pa so sledeči: p. Oton Kocijan v Škofji Loki, p. Hugolin Prah v Krškem, p. Dionizij Pristovnik v Ptujju, p. Marijan Koren v Studencih, p. Vilibald Novak v Celju. Nadalje pride iz Osijeka p. Jakob Vunčina v Škofjo Loko, iz Karlovega p. Gustav Mavrič v Celje.

Nesreča pri nedovoljenem skakanju na vlak. Trije mladi fantje iz Krnjaje pri Somboru v Banatu so sklenili, da bodo odšli iz naše države v Nemčijo. Bili so to 20 letni David Bornet, 20 letni Majer Jakob in 20 letni

Josip Šnepf. Do Maribora so se pripeljali z vlakom, ker pa niso imeli potnih listov, so nameravali potem skrivaj naprej čez mejo. Poskusili so pred nekaj dnevi prehod v bližini Št. Ilja, pa so jih zalotili graničarji, ki so uporabili celo orožje ter so mladi begunci komaj ušli nazaj. Uvideli so, da je pot na meji prenevarna, pa so sklenili, da se bodo vtihotapili v Mariboru na tovorni vlak. Na mariborskem kolodvoru je pa bil vlak tako zastražen, da se jim ni nudila prilika skriti se v vagone. Zato so se spravili na most na nadvozu v Košakih ter čakali tam na vlak. Bornetu je namera uspela, ker je padel pri skoku v vagon ter je na ta način došel čez mejo. Majer pa je padel med vagone, ki so mu tako zmečkali ko, da so mu jo morali v bolnišnici odrezati v rami. Šnepf je pri pogledu na nesrečo opustil misel na prepeljavo preko meje in je sedaj v zaporu.

Nesreča s puško. V Ploderšnici pri Mariji Snežni je streljal vrane 33 letni Franc Horvat. Nabita puška se mu je napolnila ob koncu cevi s snegom. Ko je ustrelil, mu je razkadijo puško in eksplozija mu je raznesla levo roko. Težko poškodovani se je zatekel v mariborsko bolnišnico.

Zmrznjenega je našel. Na cesti med Cirkovcami in Pragerskem je našel Alojz Repič iz Zg. Hajdine v snegu zmrznjenega neznanca. Pri njem so našli 5 živinskih potnih listov ter nekaj denarja. Iz potnih listov je razvidno, da je zmrznjeni Franc Pulko, delavec iz Pečk pri Makolah. Pokopali so ga v Cirkovcah.

Otrok podlegel opeklinam. Na Bregu pri Leskovcu je prepustila mati Marija Šumičeva, ki je šla k sosedu, enoletno Marico v

varstvo 16 letni sestri. Varhinja je imela opravka pri štedilniku. Otrok se je skobacal neopaženo k loncu s kropom in padel vanj. Dekletce se je tako hudo opeklo, da je podleglo po 7 dneh prehudi ter mučni poškodbi.

Plaz se je utrgal. Sneg in južno vreme sta povzročila, da se je v Ptujju v Ljudskem vrtu utrgal velik plaz zemlje. Plaz je izruval več dreves in zasul javno pot.

Zaradi poledice padla in si zlomila nogo. Gospodična Kolenc Marija, sestra g. župnika pri Gradu v Prekmurju je šla od večernic. Ker je bila precej huda poledica, ji je spodrsnilo in je tako nerodno padla, da si je zlomila nogo. Ponesrečeno, ki je pri vseh faranih zelo priljubljena, so prepeljali na zdravljenje v soboško bolnišnico.

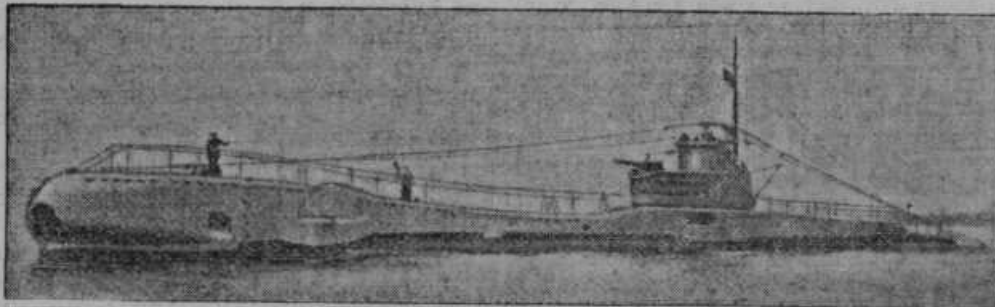
Hišni posestnik in vojni invalid se ubil. Zadnjo soboto se je podal v Celje po razni nakup hišni posestnik in vojni invalid Anton Goršek, ki ima na hribčku v Pečovniku pri Celju malo posestvo. Ko se je vračal v temi proti domu, mu je spodrsnilo, zakotalil se je po pobočju 120 m globoko, treščil z glavo ob drevo in so ga našli v nedeljo zjutraj mrtvega.

Družinski oče smrtno ponesrečil. V Tremarjih pri Celju so čistili progovni delavci sneg s tira. Med temi je bil tudi 28 letni Jožef Vetrh iz Lokroveca pri Celju. Okrog treh popoldne je pripeljal po progji od Zidanega mosta ljubljanski brzovlak, istočasno pa njemu nasproti tovorni vlak iz Celja. Vetrh se je umaknil in se je naslonil na ročaj lopate. V tem trenutku je pribrazil brzovlak, treščil ob toporišče lopate ter odbil Vetrha na nasip Savinje, kjer je obležal nezavesten s prebito lobanjo. Tovariši so ga prenesli v čuvajnico, a je hitro izdahnil. Smrtno ponesrečeni zapuščena žena in nepreskrbljenega otroka.

Nesreča pri streljanju. V Zavodnjaku nad Topoliščico je obhajala gostilničarjeva hčerka god. Ob tej priliki so streljali in se je pri tem nevarnem poslu hudo ranil 18 letni dninar Karel Stropnik.

Smrtno ponesrečil mlad voznik. 18 letni Stanko Hribar izpod Sv. Katarine nad Št. Pavlom pri Preboldu je peljal divji kostanj v Trbovlje. Med vožnjo se je prevrnil nanj voz in mu je tako hudo poškodoval lobanjo, da je fant podlegel poškodbi v celjski bolnišnici.

Smrtonosen zalet z motorjem v voz drv. V noči ob deseti uri se je zaletel v gosti megli nad Ljubljano z motorjem v z drvmi naloženi voz ključavničarski pomočnik Franc Novak iz Mengša. Trčenje je bilo tako silovito, da je Novak padel z motornega kolesa s prebito lobanjo in je umrl med prevozom v ljubljansko bolnišnico.

Potopljena angleška podmornica »Tritina«

V nedeljo je po drugi maši šel na občino in se je za čas, dokler razsajajo koze, javil za grobarja...

Hudi časi so se začeli zdaj za njega. Že prva dva tedna je imel tri pogrebe. Sprva se je le z največjo težavo premagal, tako se mu je studilo in tako ga je bilo groza pred mrlji. Po sili in s trdno voljo pa se je navadil, da je opravljal to delo kakor vsako drugo.

Pa se ni držal le tega, kar je prevzel, temveč je pomagal, kjer je bilo treba. Letal je k zdravniku, nosil zdravila, hodil po duhovnika in marsikateremu bolniku je stregel. Najbolj se je brigal za tiste, ki so bili zapuščeni in sami in je po cele dni in noči prebil ob njihovi postelji. Marsikateremu je rešil življenje. Tako se je zgodilo, da so se Dobjeveščani v tej hudi preizkušnji z zaupanjem ozirali vanj in gledali v njem svojega velikega dobrotnika. Medtem ko je sprva opravljal svoje nevarno delo z neko nevoljo in trmo, so ga počasi prevzeli plemeniti nagibi; ta neprestana bližina smrti in to žrtvovanje dan na dan ga je očistilo in je vzbudilo v njegovi duši to, kar je bilo v njej lepo, dobro, krščansko. Dan na dan je imel tudi opravka z duhovnikom in zdravnikom, ki mu nista le svetovala, kako se naj varuje, da se bolezni sam ne naleze, temveč sta tudi sicer bila prijazna z njim in sta ga večkrat pohvalila. Vesel pa je bil posebnost zaradi tega, ker je videl, da so mu Dobjani res hvaležni, da ga imajo kakor za svojega in ga tudi kličejo z njegovim krstnim imenom: Tonč. Vse, kar je bilo na njem plahega, trmastega,

surovega, se je otajalo, prvič se je začutil kot človek, ki velja kakor drugi.

Pa ne le v Dobji vesi, po vsem Podkrajju so ljudje govorili o njegovih vni in marljivosti; mnogi so se mu čudili, marsikdo ga je hvalil, nekateri pa so seveda vse črno videli in so se zgražali, češ kak je ta človek, vse stori za denar — kakor pravi Judež prodaja za denar svoje zdravje in življenje. »Coprnik Migeč« mu seveda ni mogel odpustiti, da se je tako spredelal; saj — kje bi si bil mislil, da bo res šel za grobarja! Migeč je bil toliko hudoben, da je vse, kar je kdo slabega o Judežu rekel, temu na uho spravil. Še enkrat je v Judežu vzplamtela stara trma, toda prišel je že tako daleč na dobro pot, da je obrekljive jezike zaničljivo preziral. Le še bolj vneto se je posvetil postrežbi okuženih bolnikov.

Čudno je bilo, da kuga ni prestopila Dobje vesi in je ostal sicer ves Podkraj zdrav. Štirinajst tednov je razsajala in je vsega umrlo en in dvajset ljudi. Od drugega tedna v aprilu dalje ni nihče več umrl, pa kuga je le počasi jenjavala. Nazadnje je kazalo, da si je izbrala še Judeža samega.

Judež je tedaj stregel dvema, ki sta bila že čisto na koncu. Tri dni in tri noči se ni sezul ne slekli in ni očesa zatislil. To je bilo tudi za njega preveč. Četrty dan ga je zjutraj začelo tresti, glava ga je bolela, žila mu je folkla hitreje in močneje, zdaj ga je zeblo, potem ga je obšlo vroče — in proti večeru je bil tako truden in one-

ki mu ameriške oblasti leta 1919. niso hotele dati dovoljenja za potovanje v Evropo, ker niso hotele, da bi se kot časnikar udeležil pariške mirovne konference. Mož pa je le pokazal, da je pravi časnikar in da je zato tudi primerno iznajdljiv. Vkrca se je kot kuhar na neko ladjo, ki je vozila v Evropo. V prostem času je marljivo pisal za svoje liste. V svojstvu kuharja je šel tudi v Pariz in je tako le prisostvoval mirovnim konferencam.

Trgovski potnik požrl nož. Trgovski potnik Doostal se je vozil iz Olomuca v Pršerov. Med vožnjo si je hotel nekaj popraviti na čevljih in se je sklonil k tlem z odprtim nožem v roki. Med tem, ko je rezal košček usnja, ki mu je nagajal, se je vlak naglo ustavil. Mož, ki je imel